

ETHDIARI

Numerò 80
Dimèrcles 14 d'abriu 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

SE CRÈE ERA COALICION UNION POPULAR ARANESA

Eth baile Josèp Calbetó ath costat deth president deth Partit Popular (PP) de Catalunya, Alberto Fernández Díaz, presentèc en ròda de premsa era naua coalicion electorau nomentada **Union Popular Aranesa**.

Açò representaue qu'Union Democratica Aranesa deishaua era aliança que pendent ans a agut tamb Unió Democràtica de Catalunya.

Es arguments centraus e oficiaus d'aguest cambi d'aliances, per ua part que son ganas de hèr tèsta amassa es fòrces de centredreta as socialistes, e d'ua auta, un apropament naturau entre partits e persones dera madeisha sintonia politica e ideologica. Er acòrd presentat ager se produsic d'ua manèra plan rapida qu'obligarà qu'ua comission tecnica ne perfile fòrça des punts encara non negociadi. Çò que òc que se

coneish ei que Calbetó serà eth primèr candidat tar Ajuntament de Vielha e eth primèr dera lista de Castièro entath Conselh Generau. Suspreniè era soletat de Calbetó en ua taula dera ròda de premsa plia de cargues deth PP e tanben suspreniè ua sala tamb militants d'Union de dusau hilada a on, per exemple, mancauen nòms tan significatius com era exsindica Amparo Serrano o Emili Sanllehy.

AMPARO SERRANO SE DA DE BAISHA D'UNION DEMOCRATICA ARANESA

Era exsindica Amparo Serrano convoquèc ara premsa entà pr'amor d'informar dera sua decision de deishar Union Democratica Aranesa perque, per "coerència, leiautat e fidelitat" non podie pas acceptar er acòrd tamb eth PP. "Cau hèr politica ath servici deth país e non de quinsevolh manèra". Ath delà anoncièc que deman [aué entàs legedors] vierà entà Aran eth secretari d'organizacion d'Unió Democràtica de Catalunya entà esclarir era situacion.

DURAN LLEIDA TRINQUE FULMINANTAMENT ER ACÒRD TAMB CALBETÓ

Non triguèren ne ua ora qu'oficiaument Unió Democràtica de Catalunya trincaue formaument er acòrd tamb Union Democratica Aranesa pr'amor dera sua coalicion tamb eth PP.

Era vertat ei que Calbetó plan abantes e pera realitat des hèts ja auie optat per ua auta aliança.

EDITORIAU

CALBETÓ 'REGALE' UNION ATH PARTIT D'AZNAR

S'a produsit çò que d'un biais naturau se venguie exercint pendent tota era legislatura: qu'eth baile Calbetó institucionalizèsse es ligams tamb eth Partit Popular e acabèsse formant ua coalicion entà presentà-se tàs pròplèus eleccions municipaus.

Se ja i auie un òme 'de còr' deth PP en Vielha ère eth senhor Calbetó, mès ac a estat camuflat jos ues dignes sigles democristianes que dilhèu li venguien granes.

Ua bona ròda de molin que ja non s'a pogut empassar era exsindica Amparo Serrano.

Curiosament aguest nau maridatge politic a qui mès li costarà d'entèner ei ath militant deth PP de base, perque fòrça militants d'Union -especialment es fidèus der entorn de Calbetó- tostemp s'auien vist ben representadi pes erèus pòstfranquistes d'Aznar. Encara mès, se jamès Xavier Cardona auie estat eth primèr dera lista municipau deth PP per Vielha siguec pr'amor d'ua imposicion deth senhor Calbetó coma baile -evidentament sense comunicàc ath sòn partit- e eth PP.

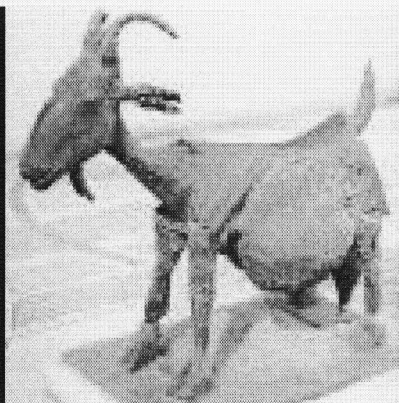
Dit d'un aute biais, er alcalde Calbetó *de facto* dirigità dus partits, entre d'autes causes perque eth PP dera Val non a cap líder de categoria.

Çò de mès important ei qu'aguest acòrd electorau serà era bomba d'oxigèn que Calbetó auie de besonh entà acabar era legislatura tà aprovar qüestions 'delicades', coma per exemple es pressupòsti que, com ei naturau, cap partit non li auesse aprovat peth hèt d'èster en plen periòde electorau, çò qu'ara ac harà eth nau sòci.

Mès tanben, entre es qüestions 'delicades' i poderàn entrar totes aqueres qüestions entà resòler

(Contunhe darrèr)

ERA BLAGADERA D'ARAN

...tamb perdon

Eth director mos a proïbit hèr truffandisa sus era istorica ròda de premsa deth baile Calbetó e mos a demanat respècte entar òme-abuelo-alcalde-candidat perque toti es **suicidis publics** deuant dera camèra de Jovita les cau respectar.

Eth **líder catalan deth PP** gaudie e arridolaua deuant des remoquets de Pepito e segur que shebitejaue: "Quin merder e sidral qu'auem montat". En primèra hilèra eth televisiu **Fernández Deu** hège collòqui tamb quauques *lapes* que non lo deishauen jamès solet, en tot recrear aqueth *compadreo* tan tipicament madrilenh qu'era gent de casa ve com ua pèça d'arqueologia entà èster crompada. E ère vertat, i auie un ambient especiau, agarrat pes pèus; inclús es parets dera sala der otèl Tuca non s'ac creiguien çò qu'enteniè, e guardatz que son parets 'curtidès' perque en aquera madeisha sala es d'Unitat d'Aran passèren a èster PSC, eth sindic -dempús d'entèner a cantar eth poth per tresau còp- se tornèc occitanista e ara eth senhor Calbetó hège en public er *striptease* dera sua vida en tot qu'era sua guàrdia pretoriana -pura e santa que jamès non a rebut ne un favor municipau- metie es cargues entà dinamitar definitivament eth partit.

Eth baile non se volec escotar ath **senhor Ribé** aguesta dimenjada e s'a tornat a desbrembar dera estetica dera politica. Auem dit estetica e non pas etica, qu'ei ua auta causa. A veir senon auem rason? Ua taula tamb er alcalde-candidat entorat de *peperos* vengudi de dehòra dera Val e un **Xavier Cardona** de mieja ròba, perque semble qu'eth banc a on trabalhaua -e que li a dat vacances- li a prenut es americanes e *trajes*, non ei era mielhor manèra de dar imatge de non aué-se venut per

(Contunhe darrèr)

PePito
com sa
PaPa

Cercar era logica enes darrèrs eveniments politics aranesi que mèrquen es prolegòmens d'aguesta campanha electorau, enes quaus se decidiran es representants as ajuntaments e ath Conselh Generau, ei un ahèr sus eth que se'n vau era pena de hèr quauqua reflexion.

Hè ues setmanes qu'era militància d'Unitat d'Aran decidie de apregondir en protocòu que ja existie damb eth Partit des Socialistes de Catalunya, dempús ueit ans, e acceptaue d'ampliar era sua candidatura damb es sigles des socialistes catalans. Ua decision non exenta de polemica e que meritèc quauqua critica "pera dreita" e bèra auta des dera linha editoriau d'aguest diari. Era vertat ei qu'aguesta accion d'Unitat d'Aran ei un pas politic perfectament mesurat, consensuat, e que non a comportat tad aguest partit cap de trencament traumatic. Tot ath contrari, a supausat era incorporacion de naues personas qu'auien manifestat era sua volentat de formar part d'ua candidatura de centre-esquèrra

ampla e solida. Donc, qu'en aguest sentit era propòsta de candidatures conjuntes entre es partits d'àmbit locau e d'àmbit catalan e estatu serà un hèt comun a toti es partits aranesi qu'auràn atau ua referència politica en exterior.

Cau acceptar era critica d'aqueri que regrèten era pèrta d'un espai politic, estrictament autòcton, en favor d'ua realitat politica catalana qu'a engolit era utopia politica aranesa. Totun, eth hèt, en definitiua, ven mercat per ua realitat nacionau febla a on es partits junhudi istoricament a formacions exteriore, com ei eth cas de CDA, an mercat un modèu de *praxis* politica qu'a acabat per impausà-se. Tanplan qu'eth cambi poblacionau d'Aran, era escassetat d'espacis mediatics a on mantier un debat politic d'àmbit nacionau o eth praube papèr deth Conselh Generau ara ora de plantejar es ahèrs de trascendècia institucionau e eth debat politic en sen dera institucion, an acabat per constituïr un marc a on eth debat de çò qu'ei pròpi risque de de-

morar caperat e amagat en un debat generic comparable ath de quinquèvolha auta comarca catalana. Eth hèt, com tot en politica, ei plen de clars-escurs, e es ans me daràn o me treiràn era rason. Totun, se non artemhem d'auer un futur Conselh capaç de mantier un debat politic intens, ric, e cordiau se cau, eth resultat serà qu'eth conjunt deth debat politic aranes se devaluarà en favor de plantejaments dispausadi a incidir exclusivament e basicament ena politica que colloquiaument se nomena deth "trauc e dera faròla".

Açò serà negatiu tath país? Cèrtanament, eth concèpte de particularitat politica qu'auie Aran, e que dejà ara tendís a devaluà-se, contunharà d'entrar ena nebulosa d'aquerò que se'n ditz "provinciau" mès, cau acceptar que toti es partits an eth dret de sintonisar damb er entorn sociiau que les ei afin, e en aguest sentit, es aliances son perfectament legitimes. Ua auta causa ei eth malaguanhat destin d'Union Democratica Aranesa qu'a acabat es sòns dies enes pòrtes des eleccions, deishant

peth camin "bòs e arges" e politicament orfanines a personas que pòden jogar, en futur politic deth país, un papèr plan subergessent. Era opcion der alcalde Calbetó —a despiet d'èster respectable—, semblarie mès lèu ua maniòbra restacada ara aritmetica electorau, que non pas a un plantejament ideologic precís.

En tot cas, e en çò que tòque a Unitat d'Aran e ath PSC, eth protocòu, acceptat pera tota majoria de militants, a coma objectiu finau ratificar era vocacion aranesista d'aguest partit e hè-la compatibla, des dera absoluta soberania politica dera formacion aranesa, damb ua realitat sociiau que demane tanben de dotà-se d'estruments politics que permeten trabalhar a favor deth país aqui a on se decidissen es qüestions qu'afecten Aran e es sòns poblants. E, agrade o non, es lòcs de decision d'aguesti ahèrs non son ne en Vielha, ne en Madrid, que son en Barcelona.

Francesc Boya

ES TROPES SÈRBIES SE RETIREN DERA FRONTÈRA TAMB ALBÀNIA

Es tropes sèrbies s'an retirat dera frontèra septentriou nau d'Albània dempús de préner dus pòbles, Padesh e Kamenice, e auer disparat tamb artilheria pesada. Era television albanesa, que mentèc hònts dera comissaria de Tropeje dempús de hèr publica aguesta informacion, precisèc qu'es soldadi iugoslau entrèren entre 60 e 70 mètres en territòri albanés e que non i aguec victimas. Peth sòn cant, eth Govern albanés a exigít era intervencion dera OTAN en responsa ara incursion des fòrces sèrbies en sòn territòri, que siguec desmentida per exercit iugoslau. Mentretant, en Oslo, finalizèc era amassada entre

era secretaria d'estat nòrd-americana, Madeleine Albright e eth ministre rus d'Ahèrs Exteriors, Igor Ivanov. Albright e Ivanov senhalèren qu'era sua trobada siguec plan "utila perque s'artenhèren progressi e a amendrit diferències sus quauqui aspèctes basics".

CONTUNHACION

ua sètia de vòts e prebendes. Sigue coma sigue, e maugrat que Xavier semble anestesiat peth doctor, perque non diguec ne ua soleta paraula, nosati mos solidarizam tamb eth, perque dempús deth papèr patetic e de *comparsa* que li heren a hèr merite simpatia. Èm tamb tu Xavi e seguís venent claus angleses perque era imatge ère qu'un zèro ara quèrra compde mès qu'un 'pepe' en Aran e qu'an de besonh as de dehòra entà explicar era jugada. Donques d'entrada quate a un ena taula: **quate deth PP e Pepito.**

I aguec ua bona *claca* ena sala; er electricista dera rotonda ère excitat, perque com un *claqueiro* der antic Molino barcelonés arringaue er aplaudiment generau en moment oportun.

Cau dèder en votz nauta qu'es caps de gabinet de Sindicatura son uns gènis, sustot ath costat deth **gèni Nart**, eth 'Gil-bis', que tanben pagam toti es ciutadans e enlòc de hèr politiquèg auesse pogut premanir logicament mielhor era ròda de premsa. Perque ei ben curiós: se convòque as canalhs dera premsa, e sustot canalhs nosati, e dempús se les hè demorar lèu ua ora e mieja, acompanhadí per un cap de premsa deth PP portat de Lhèida, prototipe deth funcionari-barrut per excellècia. Rebrematz aqueth funcionari qu'a un telefon a pròp que sòne e no lo despenge perque ditz que non ei eth sòn trabalh? Atau que funcionaue eth que-rubin.

Ja sabem que tot siguec complicat, precipitat, improvisat e ath delà, que maugrat èster ua mòrt anonciada, en mens de quaranta ueit ores -sense avisar ara familia... **Serrano e Sanllehy**- se metec un tiro en cap en public, mès açò non ei pas desencusa entà non trabalhar coma profesionaus. E non valen es desencuses qu'era garièra ère en plia efervescència e que calie anar tamb suenh perque s'auie de controflar tot, pr'amor qu'es garies corrien excitades e podien èster **garies pre-constitucionaus vestides de rojo y gualda.**

Notèrem que i auie militants d'Union que patien e se sentien incomòdes, mès que cau deishar clar que Pepito moric tamb aunor perque reconeishec çò que molti didien e totemp s'auie negat: qu'ère coreligionari deth **senhor Fraga** coma minim de hège onze ans. Auem d'èster trendes e respectar que **Pepito** -camin dera jubilacion- volgue èster com sa '**PaPa**'. Mos agrade que sigue un bon **hilh**.

EDITORIAU

CALBETÓ 'REGALE' UNION ATH PARTIT D'AZNAR (CONTUNHACION)

que Calbetó auie prometut, mès que non les i auie dat cors normatiu e legau, e que podie significar non crubar jamès causes hètes e tamb despenses inclús aprovades mès pas normalizadas.

Aguest acòrd electorau ei era darrèra *pistonada* de dotze ans d'un alcalde entorat d'uns colaboradors intims que li recomanauen que non se tornèsse a presentar com alcalde e que sonque ac hesse entath Conselh Generau.

Sense eth senhor Broto, sense eth sòn pair e sonque tamb un shinhau deth sòn assessor Ribé, s'ath delà li higem er efècte Convergència catalana tamb Pujol e eth pressumible efècte PSC tamb Maragall. S'ath delà li somam eth desgast de dotze ans de bailia, mès ua delicada salut. S'ath delà guardam era 'garièra' d'Union, qu'abantes des problèms actuaus ja ère totaument revoutada. Dempús cau ahíger es enquèstes que li son clarament negatiues, en tot mancà-li fidelitats com grops dera comunitat galhèga totaument desencantada; e tanben cau veir aguesti mil dus cents nau votants de Vielha luenh des 'arts Pepito'.

E entà acabar -dera optica Calbetó- se deishau solet ath PP, tanben Union qu'auesse patit supausadament er efècte PP madrilenh ena Val.

Deuant de tot aguest panorama, er alcalde e nauament candidat senhor Calbetó a optat entà ua solucion de sauvament personau e a optat per çò qu'er estomac li demanaue: anar de bracet tamb es sòns, tamb es dera bandèra *rojo y gualda*.

Aumens a Calbetó que li cau reconéisher coerència ideologica; mès qu'en politica dus mès dus non totemp somen quate.

De moment a ua revolucion intèrna per auer esbaussat ua aliança estrategica tamb era Union de Duran a cambi d'ua aliança tactica electorau tamb eth PP d'Aznar.

Ei a dèder, ne principis ne ideologies; Calbetó que vò salvar era pèth e se cau se ven era anima tath mielhor *postor*.

Editor e director: Joan Ramon Colomines-Companyans

e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Günterrez

Equip comercial: Ramon Agulló i Teixidor

Impression: Xerox's / Document Center 220 S7 d'ETH DIARI

en Vielha. Tirada: 1.000 exemplars.

ETH DIARI

Família Colomines

Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA

Aula Europa des Prinsaus (Val d'Aran)

Carrer Doctor Manuel Vidal

locau num 5

(Darrèr edifici) Ath cam der Espitau

25530 Vielha-Val d'Aran

Telèfon: 973641772

Fax: 973640871

E-mail: vivenciaramesa@ctv.es